

De Mona Lisa van Kleef

In het Museum B.C. Koekkoek-Huis in Kleef hangt het schilderij Portret van een jonge vrouw in een parklandschap, geschilderd door Barend Cornelis Koekkoek (1803-1862). Het werk is van een uitzonderlijk hoog artistiek niveau voor een kunstenaar die vrijwel uitsluitend landschappen schilderde. Ook meent men dat, op een

schilderij van vermoedelijk zijn moeder na, dit het enige portret in olieverf is dat Koekkoek maakte. De jonge vrouw zit op een bankje in een bosachtig park. In haar rechterhand houdt zij een boek. Rustig en sereen kijkt ze ons aan. De mondhoeken iets gekruld alsof ze glimlacht. Wie was zij? Wie was zo belangrijk dat ze door Koekkoek geportretteerd werd? Gefascineerd door de zeldzaamheid van het onderwerp binnen het oeuvre van Koekkoek, verrast door de volmaakte uitvoering en geïntrigeerd door onbekende identiteit van de geportretteerde, is dit vrouwenportret een schilderij dat in mijn 27-jarige carrière als kunsthedelaar veel indruk op me heeft gemaakt.

Nauwe banden

Tussen het B.C. Koekkoek-Huis in Kleef en onze kunsthedelaar bestaan nauwe banden en met de directeur, Guido de Werd, heb ik regelmatig contact. Onze samenwerking begon in 1994, toen wij gezamenlijk de expositie 'Romantiek rond de familie Koekkoek' organiseerden. Deze kreeg in 2003 een vervolg met de tentoonstelling 'De familie Koekkoek. Vier generaties schildertalent'. Uitwisseling van wetenschappelijke informatie is de

hoofdrede van onze samenwerking, maar ook restaureren wij af en toe schilderijen voor het B.C. Koekkoek-Huis. En wij zijn behulpzaam bij het verwerven van belangrijke aankopen, zoals van dit portret, dat het museum in 2000 uit Brits particulier bezit aankocht en dat zich volgens overlevering tot 1930 in de collectie van een nazaat van de schilder bevond.

Raadsel

Koekkoek schilderde dit portret in Kleef, toen hij op het toppunt van zijn roem was. Dat het om een welgestelde jonge vrouw gaat is duidelijk. Zij draagt een sobere robe van een kostbare zwarte stof, met een kraag en manchetten van fijn kant en een stola van zwart fluweel en witte zijde. Het zou Koekkoeks vrouw Elise Thérèse kunnen zijn, dochter van zijn leermeester J.A. Daiwaille. Maar zij was in 1846 ouder: 32 jaar. Het is ook niet de oudste van zijn vijf dochters: in 1846 was die pas 11. Vermoedelijk was het dus een portretopdracht. En dan misschien een huwelijksportret: de stam van de oude eik die vertakt en meer naar boven weer samenkomt zou hierop kunnen duiden. En de roos is het symbool van zuivere, onschuldige liefde. Zou het kunnen dat Koekkoek oorspronkelijk van plan was om pendanten te schilderen, vrouw en man, zoals hij ook landschapspendanten, winter en zomer, schilderde? Dit maakt het nog interessanter: dan zou zich ergens nog een mannenportret moeten bevinden. Of heeft hij dit nooit geschilderd? Tenslotte wordt ook wel geopperd dat zij zou zijn voortgekomen uit Koekkoeks fantasie, als voorstelling van zijn ideale type vrouw....

Barend Cornelis Koekkoek, Middelburg 1803-1862 Kleef (Duitsland): 'Portret van een jonge vrouw in een parklandschap', gesigneerd en gedateerd 1846, olieverf op doek, 84,7 x 64 cm.